

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG.

Megjelen minden szordán és ezombaton este.
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 2.
Iadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál.

LAPVEZÉR:
MATOLAI ETELE.

POLITIKAI FŐMUNKATÁRS:
Dr. BUZA BARNA.

Előfizetési ár:
Égész évre 10 korona. Félévre 5 korona. Negyed
évre 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 10 fillér
Hirdetéseket a legutányosabb árban közlünk

Eszmények — jelszavak.

(Gróf Tisza István ünnepléséhez.)

Ez a két szó két homlokegyenest ellentétes és mostanában főként a politikában kicsusosodó világnézetet takar.

Az az anyagelviség, amely az opportunismus rendszerbe foglalt rideg elveivel világszerte elfojtani igyekszik a magasabb eszmék kultusát, kiült varangyék testével a politikai mezőire.

Beszabadul a történelmi fejlődés kohójába és csendőr-razziát rendez nemzeti aspirációink között.

Igazán nehéz észre nem venni a kapcsolatot ezen általános destruktív, irányzat és a magyar politika lemondási törekvései között. Aki észrevette a kapcsolatot és beállt a munkapártba, az nyílt ellensége egy általános emberi, mint nemzeti eszményeinknek. Aki nem vette észre a kapcsolatot és úgy kerül a vérszopó csápok közé, az jóhiszemű rosszakaróknak.

Akinek nincs érzéke eszményi törekvések iránt általában, az nem fogja jogosultaknak tartani azokat a politikában sem. Aki nem érti a jó, szép, szent fogalmainak szűkségét az életben, az el fogja venni a magasabb gondolatokat — nemzeti aspirációkat, a politikában.

Ami politikánkban a legmagasabb gondolat: a függetlenség vágya. Csak természetes, hogy a materialis gondolkodású politikus ezt fogja a legkicsinyesebb gondolatnak tartani és hirdetni fogja, hogy az egy ki nem vihető, szükségtelen, célszerűtlen, egy nem reális törekvés, hogy ennek a törekvésnek nincs tartalma, öszintesége, hogy az egy üres — jelszó.

Ime a vértelen materialista agy gondolatmenete. Mennyire a földön kuszák ez a gondolatkiégő. Milyen földszagu az a kijelentés, hogy eszményeink célszerűtlenek. Micsoda kriptahangulat verődik ki azon a politikai felfogáson, hogy aspirációinkat tegyük téltre, mert semmi hasznukat nem látjuk, hogy mondjunk le vágyainkról, törvényszeresített jogainkról, függetlenségünkről és dolgozzunk. Hát micsoda munkával bírnak annyira aranyat szerezni, ami pótolhatná számunkra függetlenségünk, szabadságunk klenodiumát? Minek nekem a pénz, a jólét, ha elrabolják lényemnek azt a lelki substrátumát, hogy magyar vagyok . . . önálló, független, senki kegyelem kenyérére nem szoruló magyar. Szegény, de a magam ura.

Szomorú dolog, hogy az uralomra vergődő irányzat ezt a nemes sovinizmust jogosulatlanul kezdi hirdetni. Pedig, ha valami jogosulatlan van mostani küzdelmünkben, hát jogosulatlan a lemondás hirdetése, jogosulatlan a párt leterése, amely ily szentségtörő elvet hirdet és jogosulatlan a munka, amely legszentebb nemzeti törekvéseinkbe gázol és amelyet elég szemérmetlenül nemzeti munkának csutolnak.

A munkapárt szűkkeblű hazafiatlanságát legjobban jellemzi maga a feltevés, hogy a nemzeti aspirációinkról lemondó munka viszi a nemzeti boldogulás útjára. Transováli kapta, transováli boldogulás, nem kérünk belőle. Ausztria karjai között nem kell nekünk a boldogság. Akkor már csak maradunk meg inkább boldogtalan magyaroknak. Bizony a burrok lelkes munkakedve is alaposan megcsappant, amióta konsolidált angol alkotmányjogi keretek közé fojtották függetlenségüket.

A rabszolga munkánk nincs Isten áldás, az nem evangélium munka, hanem annak disztelen szomorú paródiája. Az ilyen munka nem nemesít, hanem megaláz.

A lemondás békeje pedig nem boldogság, ha mindjárt jóléttel jár is; de még csak nem is béke, hanem az öntudatnak álokoskodásokkal eltalalt apathiája, csendőrszuronyal letegyverzett elégedetlensége.

Munka . . . béke, egyetértés! Hogy ki mennek formáikból ezek a nagyszerű fogalmak is erőszakos materialista kezekben!

Az ő munkájuk a pártai helyzetünk való. Az ő jólétük a leigázott bur sivar gazdagsága. Az ő békéjük a szibériai kancsuka halott csendje és nem a szabadságra termett magyar lélek derűs elégedettsége.

Százsorosan kár, hogy legnagyobb tehetségeink közt is vannak rideg anyagelvi gondolkodásúak, akik aztán a politikában sem tudnak magasabb eszmékért lelkesedni. Egyébiránt, hogy gróf Tisza István nem lett a nemzeti aspirációk katonája, az kétségtelennek látszott már akkor, amikor nevelője megírta róla, hogy már kora ifjúságában a legridegebb materialista felfogás jellemezte. Pedig abban az időben még nem volt a budapesti meg kolozsvári egyetemeken a materializmus taneszéke és nem történhetett meg, hogy megtévesztett egyetemi hall-

gatók a Marseillest énekelve tüntessenek azok ellen, akik a hazát hirdetik eszményeikül.

Hogy legyen most már jó magyar ember az olyanból, aki éveken át hallja az egyetemen, hogy a haza elavult fogalom és csak az jó, amit célszerűnek látunk be, — aztán ily tanokkal saturaálva kilép az életbe és ott ismét csak azt kell hallgatnia, hogy állpróféták hogyan hirdetik országvilágnak, hogy függetlenségünkről,

szabadságunkról le kell mondanunk, mert a mi eszményeink — csak jelszavak.

Pedig bizony, aki a mi nemzeti aspirációink ellen fordul, az önmagát sebzí meg és ha a honfoglaló magyarok összes táltosainak a tudományát hordja is a fejében, el kell pusztulnia, — mert a nemzeti öntudat még Tisza István grófnál is erősebb.

Ambrózy Agoston.

Ujhely ostromállapotban.

Tisza István Ujhelyben. — Kazy programbeszéde. — Csendőrtattak a nép ellen — Tetteleges inzultusok.

Kalapot emelünk Ujhely polgársága előtt, mert vasárnap újabb bizonyítékát szolgáltatva politikai érettségének. Az a nyugalom, amellyel az ujhelyi polgárság Tisza Istvánt fogadta és amellyel a hatóságok erőszakosságait tűrte, valósággal lélekemelő volt. Es hiába volt minden erőszakosság, hiába a város ostromállapotba helyezése, hiába a folyvást megisméltető lovas attackok, a polgárságot nem lehetett hideg nyugalomból kizökkenteni.

Es ha történtek is sajnálatos incidensek, azok a tuloldal rovására irandók. Az ő határtalan erőszakosságuk, a tömeg türelmének végsőkéig való feszítése eredményezték azt a kellemetlen incidenst, melyet mi magunk is fájlatunk, de lélektanilag érthetőnek tartunk. Mert a bevonulás — eltekintve egyes apróbb incidensektől — eléggé nyugodtan folyt le. Zuggott ugyan az abeug az egész vonalon, de tettelegességre csak néhány gyerek ragadtatta magát. Nem volt hát indokolt, sőt teljesen indokolatlan volt a hatóság embereinek az igazán elég kemény szavakkal nem jellemezhető eljárása, mellyel a csendőrséget folyton folyvást neki kergették az utcán csoportosult, békeesen tüntető tömegnek.

Csak provokáció, a vérontásra való alkalom keresése volt az indító oka a vasárnapi erőszakosságoknak és az eredményezte aztán azt a sajnálatos incidenst, hogy Kazy Józsefet kövel vágták fejen, Tisza Istvánt pedig záptojásokkal dobálták meg.

A nagy nap, melytől oly sokat vártak, amelynek sikerétől tették függővé a választások kimenetelét,

téhat lezajlott. Ha a tömeget, a megjelentek számát vennék színórmértékül a siker megállapításánál, akkor sem lehet sikernek nevezni az elért eredményt. Mert voltak a fogadhatóan sokan, nagyon sokan, de Ujhelyieket lámpával kellett keresni a tömegben. Csupa idegenből állott az a tömeg, amely Tiszát ünnepelni kívánta. A kassai, miskolci, mezőkászonyi, munkácsi, ungvári, nagymihályi, homonnai, szerencsi, sárospataki munkapártiak képezték az „ünnepelő közönség” 90 százalékát. Es ez csak nem nevezhető sikernek?

De hat a sikert egyébként is a hangulatból szokták megállapítani. Es ezt már igazán a legjobb akaratmellett sem lehet a munkapárt kedvezőnek mondani. A bevonulás és elutazás alkalmával az utcán sorfalatáló nép ajkairól szokatlanul erőszenzugott az abeug és ha egy-egy kélyről szórtak is virágot Tiszára, az kíséretére, de megjelentek az ablakokban a gyászlobogók és fekete kendők is, amelyek élénken jellemezték a város közönségének hangulatát.

Ha eddig nem is, de a vasárnap történet után immár kétségtelenül bizonyossá vált, hogy ebben a kerületben nincs mit keresnie a munkapárt. Meggyőződhetett a tuloldal arról, hogy ennek a kerületnek és különösen Sátoraljaújhely városnak a polgársága nem hajlandó felülni a munkapárt hangzatos frázisainak. Kitarat az a polgárság továbbra is hűen a függetlenségi eszme mellett és ettől őket eltántorítani nem lehet sem megvesztegetéssel, sem erőszakossággal. Sziklaszilárdan áll meg ez a polgárság elvei mellett és hideg nyugalommal fogadja a csendőrlóvak

A függetlenségi nők pünkösdi hétfői mulatsága a Vadászkürtben!

patáit, a csendőrszereket és más egyéb erőszakos eszközöket, melyekkel a hatalom beléjük akarja fojtani meggyőződésüket.

Tisza fogadtatásáról, a négyülésről és a nap egyéb eseményeiről a következőkben számolunk be részletesen:

Előkészületek.

A munkapárt minden lehető előkészületet megtett egyrészt arra, hogy az ünnepet „fényessé” tegye, másrészt arra, hogy ényomjon minden ellentétet, amelyből Tisza és Kazy arról győződhetnének meg, hogy a hangulat nem kedvező a munkapártra. Az ünnepség „fényét” úgy kívánták emelni, hogy messze vidékekről és az egész megyéből minden épkezláb munkapártit behajtottak Ujhelybe a fogadtatásra és gyűlésre. A polgárság hangulatát pedig széleskörű hatósági intézkedésekkel igyekeztek elfojtani. Még a szombati nap folyamán 180 gyalogos és 60 lovas csendőrt hoztak Ujhelybe, akik közül a gyalogosok már szombaton és teljesített szolgálatot. Ezenkívül rendőri szolgálatra osztottak be minden városi tisztviselőt és alkalmazottat. A polgármester és rendőrkapitány pedig falragaszokon valóvalóságos statáriumnak hírdették arra az esetre, ha valaki mukáni merészle.

A „nagy nap” reggelén.

Ilyen előzmények után virradt városunkra a „nagy nap”. Kora reggel, 5 órakor már mozgalmak volt az élet a városban. A függetlenségi párt tette azás, amennyiben nem törődve Tisza idejövételével, kora reggel kiküldte embereit a falvakba. Hosszu kocsisorban, a korán keő közönség lelkes ovációi közt vonultak a falvakba polgáraink, hogy zászlóink győzelme érdekében munkálkodjanak. De a munkapárti oldal is mozgalmak volt az élet. Serényen munkálkodtak a város fellebörgőztetésén. A munkálatokat Friss Heiman városi tüzöltő parancsnok vezette. Es hogy a lobogóztatás nem sikerült úgy, ahogy szerették volna, az nem Friss Heimanon mulott, aki — és ez azt is készséggel konstatáljuk — mindent elkövetett, hogy a főispán, polgármester és rendőrkapitány urak meg legyenek vele, hü szolgáljukkal elégedve.

A délelőtt

csendesen telt el. Semmi különösebb esemény nem történt. Az utca ugyan a szokottnál sokkal élénkebb volt, de a közönség egészen nyugodtan viselkedett. A függetlenségi párt választási irodája előtt volt csupán kissé élénkebb az élet, ahol a Buzatollakat osztogatták. Itt valóságos népvándorlás volt egész délelőtt és déi felé már csak úgy tarkállott az utca a piros tollaktól és a kis Buzazászlócskákától.

Ostromállapotban.

Délben azonban már egész ostromállapot képét mutatta a város. Ekkor vonultak ki ugyanis a csendőroök. A fútea valóssággal meg volt rakva csendőroökkel. Minden lépésre ezekbe botlott az ember. A lovascsendőroök is csapatostul cirkáltak a városban. Különösen a róm. kath. templom felletti emelkedés, a régi református és zsidótemetők voltak erősen megszállva. Ezeken a helyeken egész csendőrtáborok voltak. A közönség békén tūrt e az ostromállapotot és nyugodtan várta a fejleményeket.

Jönnek a falusiak.

Ugy fél 3 óra tájban végigfutott a városban a hír, hogy jönnek a falusiak. Es tényleg ekkor már a gör.

kath. templom tájékán látni lehetett, amint hosszú kocsisorban vonultak be a hegyközről az emberek. Minden kocsin 1. legfeljebb két szavazó és 3-4 asszony meg gyerek űlt, mellettük pedig lovascsendőroök vágattak, nehogy valamelyes bántódásuk essék a fuvarköltségtől és 10 koronás napidíjért összeszedett atyafiaknak. Hogy milyen emberekből állott ez a küldöttség, azt ékesen bizonyíthatják a borsiaiak. Borsiból és a körültre fekvő hercegi tanyákról 74 embert hoztak be, de ezekből csak 10 volt szavazó, a többi a hercegi uradalom cselédjeiből állott. Azonban ez az óvintézkedés teljesen feleslegesnek bizonyult. A közönség semmi olyast nem tett, amiből következtethetni lehetett volna, hogy támadásra készül. A leggyeszerűbb, legbékésebb tüntetéssel fogadta a falusiakat, — abcugoltak. De az abcug zuggott aztán erősen, hatalmasan.

Készülődés a fogadtatásra.

3 órakor aztán utnak indították a falusiakat gyalogosan — de erős csendőri fedezet mellett — a vasuthoz. Lesitött szemmel, szőgyenkezve, pírulva lépkedtek az út közepén. mert az utca két oldalán sétáló közönség erősen abcugolta és szidalmazta őket. Komolyabb incidens itt sem fordult elő. Az állomás előtti térségben helyezték el őket, ahol a már előbb kapott szivarokra gyujtva, nyugodtan, türelemmel várták a további parancsokat. A város közönsége is hatalmas tömegekben vonult az állomás felé, de nem őrjyeztek a fogadtatásra, hanem az állomástól a városba vezető út két oldalán emelkedő dombokon helyezkedtek el.

A perronon.

is gyülekeztek már akkor az emberek. Ujhelyiek nagyon kevesen, legfeljebb vagy 50-en lehettek. De annál nagyobb volt az idegenek száma, akik Kassáról, Munkácsról, Mezőkasszonybó, Homonnáról, Nagymihályról stb. jöttek el Tiszát ünnepelni. Itt már lehetett látni Kazy tollakat is. Hatalmas, nagy példányokat akasztottak egyesek a kalapjukhoz, nehogy valahogy kikerülje őket a méltóságos jelölt, a kegyelmes vendég, de főleg a főispán ur tekintete. A történeti igazság kedvéért kénytelenek vagyunk konstatálni, hogy a legnagyobb tollat Reichard Dénes, a főispán bankjának a főkönyvelője aggatta magára. De szép példány volt Schweiger Markusz fejében is, sőt a kis Fischer Heiman koponyáját is hatalmas toll nyomta, úgy hogy egy kis szél könnyen az égbe emelhetette volna.

Fogadtatás.

Pontban a kitűzött időben robogett be a különvonat a pályaudvarra. Hatalmas éljenzés fogadta ű vonatot, amelynek első kocsija — egy III. osztályu Puliman-kocsi — tömve volt csendőroökkel. Az ezután következő első kocsiiban jött Tisza István gr. Ahogy meglátták olyan hatalmasan törtek feléje, hogy majdnem a vonat kerekéi alá kerültek. Alig lépett ki kocsijából Tisza, hirtelen előtte termett dr. Reichard Salamon polgármester és belekezdett egy dikcióba, amelyben elmondta, hogy ő a város polgármestere és vele együtt a város egész közönsége (hátt ez késsőbb bebizonyult) mily nagyon boldogok, hogy körükben üdvözölhetik az „apostolt” ömagyméltóságát. Utána dr. Kovalicsky Elek, a munkapárt elnöke hebeggett egy-két értelmenlenszót és aztán a kassai munkapárt nevében üdvözölte egy ur, akinek a nevét nem sikerült megtudni. Az üdvözölésekre Tisza válaszul röviden és aztán megkezdődött

a bevonulás

illetve a kivonulás a perronról. Az állomás előtti térségben ekkora már szép rendben felállította a falusi atyafiakat két oldalt Frisch Heiman, a város mindense és ezek sorfala körül vonult Tisza a menet élére. Természetesen nem egyedül ment Tisza. Hatalmas gyűrű vette körül a kegyelmes urat, hogy valahogy valami bántódása ne érje. Előli lépettet kitért karokkal Schmid Lajos rendőrkapitány és Frisch Heiman mindenes ur, utánuk egy civilekből alkotott belső és csendőroökéből alkotott külső gyűrű kelősszépén volt gyalogosan Tisza. Azután az idegenek nagy tömege következett.

Az első záptojás.

Alig tettek azonban pár lépést, hata mas abcug zuggott fel a gyalogjárókon ahol mintegy 2000 gyerek várt Tiszára. Ő kegyelmessége úgy látszik nagyon megijétt, mert rögtön kiadta a parancsot a tér megtisztítására. A csendőroök fellovagoltak a járdára és kardlappal igyekeztek elnémítani a csendes tüntetést. Ez a kegyetlen, vad eljárás azonban csak oiaj volt a tűzre. A lappangó szenvedélyek előtörttek és egy néhány pillanat alatt valósságos tojás zápor indult meg. A tojásokból bőven kijutott Tisza kiséretének. — Andrassy Sándor grófnak a százához íjt. Molnár Viktornak az arcához vágta tojásokat. Tisza Azonban bántatlanul menekülhetett.

Letartóztatások.

Erre még nagyobb elkeseredéssel vetették magukat a csendőroök a tömegre és akít érték, letartóztattak. 9 ember került így a rendőrségre, ahol d. u. 4 óratól esti 7 óráig tartották őket, mert a kapitány urnak Tisza körül kellett futkorozni és így nem volt ideje intézkedni.

Gyászolnak a nők

De ez a kellemetlen incidens csak néhány másodpercig tartott. Aztán békén vonulhattak tovább az ünneplő muszáik. A tüntetés azonban nem mulott el egy percre sem, sőt az előbbinél is hatalmasabb erővel zuggott az abcug és az erkélyekről és az ablakokból mély gyszabba öltözött hölgyek gyszakendőket és gyszalobogókat lengettek. Ezt már nem tűrték békén a muszáik. Botokkal fenyegették meg a nőket. A fenyegetők élén dr. Konts Endre főispáni titkár és dr. Rosenthal Sándor ügyvéd kiabáltak rekedtre a torkukra. Ez erre a fenyegetésre hirtelen néhány záptojás röpült ki az ablakokból, melyek nagyobbrészt Rosenthal találták. Valóságos rántottát csináltak szegényből.

Virág.

De rögtön derűsre válhatott Tisza area. Pár lépéssel tovább ennek a kellemetlen incidensnek a helyétől lakik Kovalicsky Elek pártelnök és innen virágot szórtak a menetre. Ugyancsak virágot szórtak a dr. Rosenthal erkélyéről is, csak hogy a virágból egy szál sem esett Tiszára. Valamennyi a Tisza közvetlen közelében levő dr. Gröz Dezsőre hullott. Az utcaán sorfalat álló publikum azonban rendületlenül tüntetett Tisza ellen. Folyton hallani lehetett:

- Abcug Tisza!
- Le a petroleum gróffal!
- Aljas próbék!
- Népjogok hóhérai!

és más sokkal keményebb kifejezések.

Rendőrség előtt.

Legnagyobb erővel tört ki a tüntetés a rendőrség előtt. Itt a rendőrséggel szemben elterülő domb tömve volt emberekkel, akik éktelen

sipolással, kelepeléssel és abcuggal fogadták a menetet. Ekkor — nem tudjuk honnan jővő parancsa — lovas attakot intéztek a közönség ellen. A lovascsendőroök felvágattak a dombra és kardlappal estek neki a tüntetőknak. Vérlázító volt az a kegyetlenség, amit a csendőroök elkövettek. Különösen egy szakálás páciáni őrmester vágdkozott kegyetlenül. Ez az ember valóssággal vadállati kegyetlenséggel vágatott neki a tömegnek és ha felebbvalói hirtelen le nem intik, bizony sok vérnyomot hagyott volna maga után.

Gyűlés

Ezután bevonult a menet a színházkertbe, a gyűlés színhelyére. Mintegy 1500 ember gyűlt egybe a gyűlésre — nagyobbrészt vidékiek és más pártállásuak — akik előttek meghallgatni Tiszát. A gyűlést Kovalicsky pártelnök nyitotta meg rövid beszéddel és felkérte Kazy Józséft, hogy mondja el programbeszédjét.

Programbeszéd.

Kazy József megköszönte a választók bizalmát, hogy őt képviselőjelöltjükké kiáltották ki. Aztán belekezdett a programbeszédbe. Azzal kezdte beszédét, hogy a jelszavak és ígéretek ideje lejárt. Ők dolgoznak akarnak, de ennél többet ne kívánjanak tőle. 37 évi szerény, viszávonult munka után jutott el mai helyére Jelszavakat, frázisokat nem fog mondani. Foglalkozott aztán a földmíveléssel. Kijelentette, hogy első sorban a földmívelési érdekeket kívánja előmozdítani, de nem fogja elhanyagolni az ipari és kereskedelmi érdekeket sem.

Tisza beszéde.

Kazy után Tisza beszélt. Beszédében foglalkozott a bankkal és a katonai követelményekkel. Elmondotta mindazokat a régimért frázisokat, amelyeket országos körutjában oly sokszor elmondott már. De egyetlen elfogadható érvet nem mondott, a mellyel az önálló bank káros voltáról győzte volna meg a hallgatósságot. Az általános választójogól azonban többszöri nógatás dacára nem akart nyilatkozni. Azonban annál többet foglalkozott a Justh-pártal. Elmondotta újból azokat a vádakat, amelyekkel oly sokszor illette minden alap nélkül a pártot és a melyeket oly sokszor megcáfoltak már.

A jelenvont munkapártiak éljenek az elaptalan vádaskodásoknak, de azért semmi lelkesedés nem volt észlelhető a gyűlésen. Es éljenzemek is csak olyan kényszeredettek voltak, mintha megrendelésre hangzottak volna el.

Vége.

Tisza beszéde után újból Kovalicsky pártelnök beszélt. Megköszönte a jelenvontak türelmét (bizony nagy türelem kellett ahhoz, hogy nyugodtan végighallgathassa bárki a gyűlést) és aztán kitartásra buzdítva hivat bezárta a gyűlést.

Banket.

Délután 6 órakor banket volt Tisza István tiszteleére a városi színházban. A színház zsufolóság megett potya-evőkkel. Banket előtt Nyomarkay Annus Tisza István grófnak, Reichard Ilonka pedig Kazy Józsefnek csokort nyujtott át. Az első felkészöntöt Kovalicsky Elek mondotta. Utána felszóltak Molnár Béla, dr. Grosz Dezső, Tisza István, Kazy József, dr. Reichard Salamon, dr. Blanár Béla (Kassa), dr. Isépy Tihamér, Meczner Gyula, Windischgrätz Lajos hg., Andrassy Sándor gr., dr. Klein Károly és Rosner Ervin br.

Magyar-Francia biztosító intézet sátorajauhelyi főügynöksége Landesmann Miksa és Társánál Sátorajauhely, Rákóczi-utca 1. sz. Biztosít jégkár ellen! Biztosít jégkár ellen!

A falusiak részére a Színház-kertben volt vacsora, ahol a kortések tartottak dicsőítőket a nemzeti munka szükségességéről és töltötték az atyafiakba a meggyőződést.

Az utca

nagyon csendes volt. Nagy tömegekben sétált a nép a főúton, de tartózkodott minden rendezárástól. Később a függetlenségi kör elé voltak és várták a vidékről hazatérő korteseket. A csendőrség nyugodtan nézte a csendes tüntetést és nem igyekezett a rendet megbontani.

Bessenyei rendezik.

Egyszerre feltűnik a láthatáron a hivatali működéséről közismert főispáni vő: *Bessenyei Zénó* dr. Ez a kiváló férfiú ugylatsziki kicsinynek találta működési tétel járását, hát ellátogatott hozzánk is, hogy zavart csináljon. És tényleg attakot intéztetett a békésen viselkedő közönség ellen. Természetes, hogy az attak csak szította az ekkeseredést és Bessenyei urat alaposan ellátták nem éppen szalonképes kifejezésekkel. El is hordta magát rájén.

Verik a Kazistákat.

Rögtön az attak után, amikor a közönség ekkeseredése a végső fokra hágott, kezdtek hazafelé vonulni a falusiak. A tömeg ekkeseredésében aztán sajnálatos tettekre ragadtatta magát és a falusiakat megtámadták és megverték. A csendőrség erre újabb attakokat intézett a tömeg ellen és ekkor történt, hogy valamelyik magaról megfélekedezett gyerek egy homokkal tett üveget vagott a csendőrök közé és Szabó csendőrmestert súlyosan megesbette.

Ünneplik Buzát.

Míg a függetlenségi kör tájékan ezek az események játszódtak le. A Kincsesy patikája előtt újabb csoportok keletkeztek, akik nyugodtan sétáltak fel és alá. Ekkor érkezett haza Vajdacskaól Buzza Barna. Mikor a nép meglátta Buzát, hatalmas éljenzésben tört ki és lelkesen ünnepelte őt. De ez a tüntetés is csak percekig tartott s aztán újból sietára indult a közönség.

A gazság netovábbja.

Újabb öt perc telhetett így el a legesedesebben, a legnyugodtabban, mikor hírül hozták a csendőröknek, hogy Tisza közeledik, meg kell hát tisztítani az utcát. És akkor csudálatos dolog történt. A csendőrök — anélkül hogy oszlásra szólították fel — minden szó nélkül nekironítottak a közönségnek, fellovagoltak a járdára és kardlappal estek neki a nagyobbra nőkből álló sétáló közönségnek. Buzza Barna és Kincsesy Péter ép az erkélyen állottak, amikor ez a páratlan gazság történt és szinte magukból kikelve tiltakoztak az ilyen galád merényletek ellen. Majd nyílt a menet elvonult, beszédet intéztek a polgársághoz, melyben békés szétoszlásra hívták fel őket.

Megverték Kazyt:

A végsőkig ekkeserített közönség aztán értett végre elindulni és csak így magarázható az a sajnálatos, mélyen elsomorító esemény, hogy a vasuti állomáson újból egybegyűlt tömegből Kazy Józsefet valaki kövel fején dobta és többeket is megdobáltak.

Elutazás.

Ilyen események után végre elért Tisza az állomáshoz. A perroun újabb abeug fogadta Tiszát és folyt a tüntetés mindaddig, amíg Tisza vonata ki nem ért a pályaudvarról. Patakon szintén megvárták Tiszát és ugyancsak zajos abeugózással erőszaktették utnak, hogy kipihenje a nap fáradalmait.

Hogy lázítottam én?

Hallom, hogy én lázítottam vasárnap a népet s azért ütötték fejbe Kazyt.

Tudom, hogy kiszámított rossz-hiszeműséggel terjesztik ezeket a vádakait. Abból a forrásból erednek ezek is, ahonnan a pesti lapok arcátlanul hazug tudósításai.

Nem is törődöm velük. Arról az oldalról engem már semmi se lep meg. Tudom, hogy mindenre képesek.

De a megtévesztett jóhiszemű emberek tájékoztatására elő kell adnom a dolgot úgy, ahogy történt.

Tudtam, hogy az ujhelyi közönség tulnyomó része, ép úgy, mint mindenfelé a magyar nép, gyűlölettel van az osztrák szolgátság elvakult profétája, Tisza István iránt. Ep azért igyekeztem mindent elkövetni, hogy ebből a gyűlöletből semmi tüntetés ne származzék. Akivel csak érintkeztem, mindenkit kérve kértem, hogy maradjon otthon, ne tegye ki magát kellemetlenségnek. Kincsesy pártelnök az újságban kérte nyugalomra a polgárságot. És hogy minden lehető eszközt felhasználjunk a rend biztosítására, legjobb híveinket felkértük, hogy vasárnap menjenek ki a falukra. Tényleg százötven iparos polgártársunk a falukon töltötte a vasárnapot.

Egyebet mi márnem tehattünk. Ha a puskaporos hordóba beleudgadják a tüzes esóvát, nincs hatalom, amely a robbanást megakadályozza. Ha a nép között, csendőrszuronyok sorilában végigsétál a magyar nemzet gazdasági tetszabadulásának, boldogulásának legveszedelmesebb ellenesége, nincs erő, amely a népszervevények kitörését visszafojtsa. Különösen ha olyan közkedvelt, törvényisztelő és puritán egyéniségéért általános népszerűségnek örvendő ember kíséri, mint a mi főispánunk. És különösen ha az a Tisza István, aki valami perverz gyönyörűséggel valóságosan kéjeleg a népszerűtlenségben, kihívó módon gyalog sétál végig a városban, hogy ezzel csak annál jobban ingerelje az anélkül is felhaborodott közönséget.

En magam a vasárnapot Vajdacskaán töltöttem. Este 8 óra után érkeztem haza s így még láttam valamit az ostromállapotból. Kincsesy Péterrel kimentem lakásom erkélyére s onnan néztük az utcát. Teljes csend volt, a közönség nyugodtan, kiabálás nélkül állt a járdákon. Egyszer csak két lovascsendőr tellovagolt a Kincsesy gyógyszerháza előtti járdára s belegázolt a járdán álló uri nők csoportjába, akik rémült sikongással menekültek be a patikába. Brutálisabb, borzasztóbb jelenetet alig láttam életemben. És a legparányibb ok nélkül történt az egész.

Ez a rémes látvány, a kardlappozó csendőr, a kétségbeesetten menekülő nők, a járdán kapálózó nők annyira felizagott, hogy nem tudtam visszafojtani felhaborodásomat s kemény és sértő szavakat kiáltottam a brutális csendőrökre.

Nemsokára tovább mentek a csendőrök, a közönség összegyűlt a téren s akkor Kincsesy is, én is, pár szóval felkértük a közönséget, hogy nyugodtan és méltó-

ságosan távozzék, lesz még igazságos kormányzat s akkor megörökljük ezeket a vad erőszakosságokat. A közönség ezután csakugyan teljes rendben széteszlott.

Ennyi a valóság. Aki ellenkezőt állít, az hazudik.

Ki kell jelentenem azt is, hogy a csendőrök, egy két kivétellel, mint amit pl. fentebb leirtam, tisztességesen viselkedtek.

Buzza Barna.

Az ujhelyi nők.

Magyarország évezredes törtérijának lejjai lelkesítő, gyönyörű történeteket örökítettek meg az utókor számára a magyar nők izzó hazaszeretetéről. A magyar nők válságos időkben minden alkalommal magatartásukkal demonstrálták, hogy a haza védelmében egyek a szabadságért küzdő férfikkal.

Talán egy nemzet sem küzdött annyit a szabadságért, mint a magyar. És éppen ezért talán egy nemzetnek sincs annyi vértanúja, annyi mártírja, hőselkü nagyasszonya, hőleánya, mint a magyarnak. Az egri nők, Zrinyi Ilona, Maderspachné, a 48-49-iki szabadságharc nőhőnődei mind-mind eszeményképei, örök dicsőségei, legszembjei a magyar asszonyoknak. Az ő emlékeztük, az ő véruk, az ő szabadságszeretük lobogása tamad fel, éled újra, gyul ki ismét a magyar nők szívében, amikor egy-egy tettükkel megmutatják, hogy méltók a régi szabadságszerető, szabadságvédő nagyasszonyok nevére.

Vasárnap a sátoraljuhelyi nők tettek gyönyörű próbát hazafiságukról. Mélyesen, komolyan, a megilletődésig megható, fenséges hazafias érzéssel demonstráltak a magyar szabadság mellett.

Az történt ugyanis, hogy vasárnap délután tartotta bevonulását Sátoraljuhelybe Tisza István gróf, hogy beszédet tartson a munkapárt jelöltje mellett. A sátoraljuhelyi nők Tisza jövetelének a hírére elhatározták, hogy tüntetni fognak hazafias érzésükkel a geszi gróf ellen, ki a magyar szabadságnak, a népszabadságnak legkonokabb ellenesége.

Es amikor bevonult Ujhelybe Tisza István, az ut mentén, az ablakokban, erkélyeken sok helyütt mély gyászba öltözött asszonyokkal találkozott, akik feltéte kendőket lobogtattak az érkező felé.

Az ujhelyi nők ennél méltóságteljesebben, meghatóbban, igazabban nőiesebben sohasem tüntettek a szabadság ellenséggel szemben. Gyászba öltöztek, mert úgy találtak, gyászolni kell aznap a hazafiságnak, amikor Ausztria felesküdtöt zsoldosa, a legnyakasabb, lehivalkodóbb, legbüszkébb eszászmadár beteszi a lábát Sátoraljuhely földjére, hogy letörjelmnyomja, szikrájában elfojtsa a haza, fias érzés tűzének minden jelentekesét.

Az ujhelyi nők tette annyira megilletődésre ilhető, hogy a könny ki-csordul a szemükből, amikor hirt veszünk róla. És annyira egyedül álló eredetiségénél, komolyságánál, fenségeségénél fogya a magyat törtérijában, hogy pártjára aligha akadunk.

A sátoraljuhelyi asszonyok gyásza legőszintébb örömet keltheti minden hazafi szívében. Az elragadtatás hangján kell megemlékezni róluk, akik úgy viselkedtek, mint azok a nagyasszonyok, akik a magyar törtérijának legfényesebb glóriával körülvett alakjai.

Az ujhelyi nők előtt kalapot kell emelni mindenkinek, akinek szívében eszményként él a haza függetlensége. Aki a magyar haza szabadságért rajongani, áldozni, lelkesedni tud. Akit a történelem nagy alakjainak hazaszeretete meghat, közönyéből kiragad, lángra gyújt. Az ujhelyi nők tettét, mely a legszebb hazafiság erdejével maj a história följegyezi és megörzeli majd a késői utókor számára — Hogy egygyel több lap legyen az

évezredes történelemben, mely a magyar nők szabadságszeretéről szól, arról az örökké lángoló érzésről, amelyet a magyar asszonyok átörökölnek a Zrinyi Ilonák, a Dobó Katicák, Damjanicsnék, Maderspachnék vérből.

*
Ezt írja a „Miskolczi Ellenék“ és a „Z. U.“ — irván az asszonyok tüntetéséről — valósággal tájétezik a dühtől és azzal fenyegetődzik, hogy az ilyenféle tüntetések ismétlődése esetén meg fognak felekedezni a nőkkal szemben tartozó lovagiasságról. Hát mi ezen nem is csudálkoznak. Haynau is megfélekedez a lovagiasságról, amikor Maderspachné nyilvánosan megveszöztette. Mit várjunk hát Haynau politikai örökösétől, minthogy szintén szembe kerüljenek minden józóléssal, minden tisztességgel.

De — mint látjuk — vannak még józan gondolkozású emberek is, akik másképp fogják fel ezt a tüntetést és belátják, hogy az indító oka ennek a tüntetésnek az ekkeseredés a népjogok, a szabad, önálló Magyarország legnagyobb ellensége ellen. És bárhogy is ördjönjenek hollóék és rókaék, mi is csak dicsőrní valót találunk a nők lelkes tüntetésében és csak a legnagyobb büszkeséggel gondolnunk vissza vasárnapi hazafias eszelekedtükre.

H I R E K.

— **Tisza István Sárospatakon.** Tisza István gr., a nagy vándorapostol, mielőtt Ujhelyt szerencsésítette látogatásával ellátogatott Sárospatakra, hogy ifj. Molnár Viktort agyontámogassa. Beszédet mondott Molnár Viktor programbeszédé előtt, hogy elmondja Sárospatakon is mindazt, amiért oly sok helyen megkergették. Sárospatak népe azonban nem bántotta, sőt megérhette Tisza azt a szerencsét is, hogy Molnár Jankó felkíszerőntötte őt a gazdák nevében. A gyűlés előtt a kollegiumot látogatta meg Tisza, gyűlés után pedig megebedőt Windischgráz hercegnél és aztán eljött ide hozzánk. Hogy itt mi történt vele, azt már fentebb elmondottuk.

— **Kazy váci jelölt.** A fővárosi lapok mai hiradása szerint Kazy József földmívelési államtitkár elfogadta a váci munkapárt által felajánlott jelöltséget is. Sok szerencsét!

— **Esküvő.** Barna Gyula gálzsecsi kir. adóztint folyó hó 7 én küttött hízasságot Sátoraljuhelyben *Kellner* Sámuel rendőralkapitány leányával, *Erszike*vel.

— **A függetlenségi nők mulatsága** nem — mint jeleztük — a Színház-kertben, hanem a *Vadászkiirtben* lesz megtartva pünkösd hétfőjén. A mulatság érdekében a rendezőség sokat fáradozik és az eddigi eredményekből ítélve, eredményesen lesz a mulatságon sok szórakoztató dolog is, amik kellemesen fogják meglepni a közönséget.

— **Dr. Bittelheim Jakab** ügyvéd, a „Sátoraljuhelyi takarékpénztár“ ügyésze ügyvédi iródiáj Sátoraljuhelyben Kazinczy-utca 3. szám (Dubay féle ház, függetlenségi kör épület) alá helyezte át.

— **Táncvizsga.** Annak idején jeleztük, hogy Róvész Imre ismert nevű táncitanító több szülő kérelmére városunkba érkezett és táncanfolyamot nyitott. A tanfolyamot Róvész mester f. hó 14 én este 7 órakor a Magyar király tánctermében táncvizsgával zárja be, melyre már most felhívjuk a közönség figyelmét,

A szerkesztésért felelős:
A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadóulajdonos:
LANDESMANN MIKSA

